

Bryssel den 28 mars 2018
Rev1

TILLKÄNNAGIVANDE TILL BERÖRDA AKTÖRER

FÖRENADE KUNGARIKETS UTTRÄDE OCH EU-REGLERNA OM UPPHOVSRÄTT

Förenade kungariket anmälde den 29 mars 2017 sin avsikt att utträda ur unionen i enlighet med artikel 50 i fördraget om Europeiska unionen. Detta innebär att om inte något annat datum fastställs i ett ratificerat avtal om utträde¹ kommer unionens hela primär- och sekundärrätt att upphöra att vara tillämplig på Förenade kungariket från och med den 30 mars 2019 kl. 00:00 (centraleuropeisk tid) (nedan kallad utträdesdagen).² Förenade kungariket kommer då att bli ett så kallat tredjeland.³

Förberedelserna inför utträdet är inte bara en fråga för EU och de nationella myndigheterna, utan också för privata parter.

Mot bakgrund av den betydande osäkerhet som råder, särskilt i fråga om innehållet i ett eventuellt avtal om utträde, vill kommissionen påminna berörda personer om de rättsliga konsekvenser som behöver beaktas när Förenade kungariket blir ett tredjeland.

Med förbehåll för eventuella övergångsbestämmelser som kan ingå i ett eventuellt avtal om utträde är från och med utträdesdagen EU:s regler på området upphovsrätt inte längre tillämpliga på Förenade kungariket.

1. DE VIKTIGASTE INTERNATIONELLA (MULTILATERALA) FÖRDRAGEN OM UPPHOVSRÄTT KOMMER ATT STYRA FÖRBINDELSERNA MELLAN EU OCH FÖRENADE KUNGARIKET PÅ UPPHOVSRÄTTSOMRÅDET

Förenade kungariket och EU är fördragsslutande parter i många av de viktigaste internationella (multilaterala) fördragen om upphovsrätt, såsom Världsgeneralkonferensen för den intellektuella äganderättens (Wipos) fördrag om upphovsrätt (WCT), Wipos fördrag

¹ Förhandlingar pågår med Förenade kungariket i syfte att nå ett avtal om utträde.

² I enlighet med artikel 50.3 i fördraget om Europeiska unionen får Europeiska rådet dessutom, i samförstånd med Förenade kungariket, med enhällighet besluta att fördragen ska upphöra att vara tillämpliga vid en senare tidpunkt.

³ Ett tredjeland är ett land som inte är medlem i EU.

om framföranden och fonogram (WPPT)⁴ och avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (Trips).^{5 6}

I enlighet med skyldigheterna enligt dessa avtal och särskilt principerna om *nationell behandling* och *mest gynnad nation* för medborgare och juridiska personer som uppfyller kriterierna för rätten till skydd enligt Trips-avtalet, kommer det internationella regelverket från och med utträdesdagen att vara tillämpligt på

- skyddet av upphovsrätten och närstående rättigheter (t.ex. ensamrätt till mångfaldigande, spridning, uthyrning, överföring och tillgängliggörande för upphovsmän, och i förekommande fall även för innehavare av närstående rättigheter, såsom fonogramframställare, utövande konstnärer samt radio- och televisionsföretag),
- skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter,
- skyldigheter avseende tekniska skyddsåtgärder och information om rättighetsförvaltning,
- databaser, med undantag för vad som anges nedan,
- datorprogram,
- kretsmönster i halvledarprodukter,
- tillämpning av upphovsrätten (som en av de immateriella rättigheterna i del 3 i Trips-avtalet), inbegripet gränsåtgärder.

Det bör noteras att de multilaterala internationella avtal som nämns ovan inte föreskriver samma typ eller nivå av skydd när det gäller vissa rättigheter och, i förekommande fall, undantag eller inskränkningar i dessa rättigheter som i dag föreskrivs i EU:s regelverk om upphovsrätt. I EU:s regelverk föreskrivs dessutom vissa former av *lex specialis* eller särskilda gränsöverskridande åtgärder till gagn för rättighetshavare och användare på den inre marknaden och/eller förvaltningen av rättigheter, som inte har någon motsvarighet i de internationella konventionerna.

Mot denna bakgrund kan Förenade kungarikets utträde särskilt komma att få följande konsekvenser på området upphovsrätt och närstående rättigheter:

⁴ <http://www.wipo.int/treaties/en/>

⁵ https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm

⁶ Förenade kungariket är också part i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk, vilket EU inte är. EU måste dock i enlighet med artikel 1.4 WCT tillämpa artiklarna 1–21 i, och bilagan till, Bernkonventionen.

2. SÄRSKILDA KONSEKVENSER PÅ UPPHOVSRÄTTSSOMRÅDET

- **Programföretag:** I direktiv 93/83/EEG om samordning av vissa bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter avseende satellitsändningar och vidareändring via kabel⁷ föreskrivs bland annat att överföring till allmänheten via satellit uteslutande ska ske i den medlemsstat där de programbärande signalerna förs in, vilket innebär att de upphovsrättsrelaterade rättsakterna lokaliseras i licensieringssyfte. För att sända ett verk eller andra skyddsobjekt behöver programföretag endast klarera rättigheter i den medlemsstat där signalen förs in. Från och med utträdesdagen kommer programföretag i Förenade kungariket inte längre att omfattas av den mekanism som föreskrivs i direktivet när de tillhandahåller gränsöverskridande satellitsändningstjänster till kunder i EU, och de kommer att behöva klarera rättigheter i alla medlemsstater dit signalen når. På motsvarande sätt kommer programföretag i EU inte längre kunna dra nytta av den mekanism som föreskrivs i direktivet när de tillhandahåller gränsöverskridande satellitsändningstjänster till kunder i Förenade kungariket och de kommer att behöva säkerställa klareringen av rättigheter för alla berörda rättighetshavare om de vill sända till Förenade kungariket.
- **Förvaltning av kollektiva rättigheter (närrättigheter till musikaliska verk):** I artikel 30 i direktiv 2014/26/EU om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden⁸ föreskrivs skyldigheten för en kollektiv förvaltningsorganisation att representera en annan kollektiv förvaltningsorganisation för gränsöverskridande licensiering (för närrättigheter till musikaliska verk) i vissa fall. Från och med utträdesdagen är EU:s kollektiva förvaltningsorganisationer inte skyldiga att representera kollektiva förvaltningsorganisationer baserade i Förenade kungariket för gränsöverskridande licensiering i enlighet med artikel 30 i direktiv 2014/26/EU och vice versa.
- **Föräldralösa verk:** Vissa kulturinstitutioner i EU omfattas av ett system med ömsesidigt erkännande av föräldralösa verk i direktiv 2012/28/EU om viss tillåten användning av föräldralösa verk.⁹ Detta system gör det möjligt för företag att digitalisera och göra ett verk tillgängligt online i samtliga medlemsstater när det har erkänts som ett föräldralöst verk i en medlemsstat.

Från och med utträdesdagen kommer den mekanism för ömsesidigt erkännande som föreskrivs i direktiv 2012/28/EU inte längre att vara tillämplig mellan Förenade kungariket och EU. Följaktligen kommer föräldralösa verk som har erkänts i Förenade kungariket fram till utträdesdagen inte längre att erkännas i EU enligt direktiv 2012/28/EU, och detsamma kommer att gälla för föräldralösa verk som har erkänts i EU, eftersom systemet för ömsesidigt erkännande enligt direktiv 2012/28/EU inte längre kommer att vara tillgängligt i Förenade kungariket. Detta innebär att den användning av föräldralösa verk från Förenade kungariket som tillåts enligt direktivet,

⁷ Rådets direktiv 93/83/EEG om samordning av vissa bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter avseende satellitsändningar och vidareändring via kabel EGT L 248, 6.10.1993.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/26/EU av den 26 februari 2014 om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (EUT L 84, 20.3.2014, s. 72).

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/28/EU av den 25 oktober 2012 om viss tillåten användning av föräldralösa verk (EUT L 299, 27.10.2012, s. 5).

t.ex. att göra dem tillgängliga på nätet, inte längre kommer att tillåtas för kulturinstitutioner i EU och vice versa.

- **Tillgång till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning** Genom direktiv (EU) 2017/1564 om viss tillåten användning av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning¹⁰ införs ett obligatoriskt undantag till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning och för behöriga organ som verkar på uppdrag av dessa personer. I direktivet föreskrivs vidare att sådana godkända organ kan åberopa undantaget för en berättigad person eller ett behörigt organ i andra medlemsstater och att berättigade personer och behöriga organ kan få tillgång till exemplar i tillgängligt format från ett behörigt organ oavsett i vilken medlemsstat det är etablerat.

Från och med utträdesdagen kommer personer i Förenade kungariket inte längre att kunna få exemplar i tillgängligt format från behöriga organ i EU enligt de ramar som fastställs genom direktiv (EU) 2017/1564. På samma sätt kommer behöriga organ och berättigade personer i EU inte att få tillgång till exemplar i tillgängligt format från behöriga organ i Förenade kungariket.

Utbytet av exemplar i tillgängligt format mellan EU och tredjeländer som har ratificerat Marrakechfördraget¹¹ regleras av förordning (EU) 2017/1563¹² om gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning. I detta sammanhang är det viktigt att notera att Förenade kungariket för närvarande inte är part i Marrakechfördraget.

- **Portabilitet för innehållstjänster online:** I förordning (EU) 2017/1128 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden¹³ fastställs att tillhandahållande av en innehållstjänst online till en abonnent som tillfälligt vistas i en annan medlemsstat, samt denna abonnents tillgång till och användning av den tjänsten, uteslutande ska anses äga rum i abonnentens hemmedlemsstat.

Från och med utträdesdagen kommer personer som bor i Förenade kungariket inte längre kunna använda sina abonnemang på digitalt innehåll när de reser till EU, och

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1564 av den 13 september 2017 om viss tillåten användning av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning (EUT L 242, 20.9.2017, s. 6). Detta direktiv ska ha införlivats den 11 oktober 2018.

¹¹ Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1563 av den 13 september 2017 om gränsöverskridande utbyte mellan unionen och tredjeländer av exemplar i tillgängligt format av vissa verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning (EUT L 242, 20.9.2017, s. 1). Förordningen ska tillämpas från och med den 12 oktober 2018.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1128 av den 14 juni 2017 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden (EUT L 168, 30.6.2017, s. 1). Denna förordning ska tillämpas från och med den 1 april 2018.

en leverantör av innehållstjänster online i Förenade kungariket måste uppfylla bestämmelserna i den berörda EU-medlemsstaten eller de berörda EU-medlemsstaterna där den önskar erbjuda tjänster till sina abonnenter, vilket även omfattar kravet på att klarera alla relevanta rättigheter för denna eller dessa medlemsstater.

- **Rätt av sitt eget slag avseende databaser:** Genom artikel 7 i direktiv 96/9/EG om rättsligt skydd för databaser¹⁴ ges skydd under vissa villkor till databasproducenter i EU:s medlemsstater (en så kallad rätt av sitt eget slag - *sui generis*). Enligt artikel 11 i direktiv 96/9/EG begränsas innehavarna av denna rätt av sitt eget slag till de databasproducenter (eller databasrättsinnehavare) som är medborgare i en medlemsstat, är stadigvarande bosatta inom unionens territorium eller är företag som grundats i överensstämmelse med en EU-medlemsstats lagstiftning (och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller huvudanläggning inom EU).

Från och med utträdesdagen kommer medborgare i Förenade kungariket (såvida de inte är stadigvarande bosatta i EU) och företag som grundats i enlighet med lagstiftningen i Förenade kungariket inte längre ha rätt att behålla eller erhålla en rätt av sitt eget slag avseende databaser i EU¹⁵. Omvänt kommer medborgare i EU:s medlemsstater och företag inte att ha rätt att behålla eller erhålla en rätt av sitt eget slag avseende databaser i Förenade kungariket.

Europeiska kommissionens webbplats om den digitala inre marknaden innehåller allmän information om upphovsrätt: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/copyright>. Webbplatsen kommer att uppdateras med ytterligare information vid behov.

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för kommunikationsnät, innehåll och teknik

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (EGT L 77, 27.3.1996, s. 20).

¹⁵ För databaser som skyddas före utträdesdagen försöker EU enas om lösningar med Förenade kungariket i avtalet om utträde. De grundläggande principerna för EU:s ståndpunkt om immateriella rättigheter (inbegripet geografiska beteckningar) finns här: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-intellectual-property-rights-including-geographical-indications_en.